RESOLUCIJA EVROPSKEGA PARLAMENTA (EU) 2021/1666

z dne 29. aprila 2021

s pripombami, ki so del sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Skupnega podjetja Čisto nebo 2 za proračunsko leto 2019

EVROPSKI PARLAMENT,

— ob upoštevanju sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Skupnega podjetja Čisto nebo 2 za proračunsko leto 2019,

— ob upoštevanju člena 100 in Priloge V Poslovnika,

— ob upoštevanju mnenja Odbora za promet in turizem,

— ob upoštevanju poročila Odbora za proračunski nadzor (A9-0109/2021),

A. ker je bilo Skupno podjetje Čisto nebo ustanovljeno decembra 2007 z Uredbo Sveta (ES) št. 71/2008 (ki je začela veljati 7. februarja 2008) za obdobje do 31. decembra 2017 in ker je skupno podjetje začelo samostojno delovati novembra 2009;

B. ker je Skupno podjetje Čisto nebo 2 (v nadaljnjem besedilu: skupno podjetje), ustanovljeno z Uredbo Sveta (EU) št. 558/2014, s 27. junijem 2014 nadomestilo Skupno podjetje Čisto nebo v okviru programa Obzorje 2020, s čimer je bila njegova življenjska doba podaljšana do 31. decembra 2024;

C. ker sta glavna cilja skupnega podjetja prispevati k znatnemu izboljšanju vpliva letalskih tehnologij na okolje ter razviti močno in globalno konkurenčno letalsko industrijo in dobavno verigo v Evropi;

D. ker so ustanovni člani skupnega podjetja Unija, ki jo zastopa Komisija, ter zasebni člani, in sicer vodje in pridruženi člani iz Priloge II k Uredbi Sveta (EU) št. 558/2014, ter ključni partnerji, izbrani z odprtim, nediskriminatornim in konkurenčnim razpisom na podlagi neodvisne ocene v skladu s členom 4(2);

E. ker je najvišji prispevek Unije za drugo fazo dejavnosti skupnega podjetja 1 755 000 000 EUR (vključno s sredstvi Efte), ki se plača iz proračuna programa Obzorje 2020, in ker znaša minimalni stvarni prispevek za dodatne dejavnosti zasebnih članov 965 250 000 EUR za obdobje, opredeljeno v uredbi;

Upravljanje proračuna in finančno poslovodenje

1. ugotavlja, da je Računsko sodišče v svojem poročilu o končnem zaključnem računu skupnega podjetja za proračunsko leto 2019 (v nadaljnjem besedilu: poročilo Računskega sodišča) navedlo, da končni zaključni račun skupnega podjetja v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2019 ter njegov poslovni izid, denarne tokove in spremembe čistih sredstev za tedaj končano leto v skladu z njegovimi finančnimi pravili in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije; ugotavlja, da so transakcije, povezane z računovodskimi izkazi, v vseh pomembnih vidikih zakonite in pravilne;

2. ugotavlja, da je končni razpoložljivi proračun skupnega podjetja za leto 2019 (vključno s ponovno vnesenimi neporabljenimi odobritvami iz prejšnjih let, namenskimi prejemki in prerazporeditvami v naslednje leto) zajemal odobritve za prevzem obveznosti v višini 305 802 617 EUR in odobritve plačil v višini 341 424 430 EUR; je seznanjen, da je stopnja uporabe proračuna za odobritve za prevzem obveznosti znašala 97,68 %, za odobritve plačil pa 94,69 %; na podlagi poročila Računskega sodišča nadalje ugotavlja, da je bila stopnja izvrševanja odobritev za prevzem obveznosti in odobritev plačil v okviru proračuna skupnega podjetja, ki je bil za leto 2019 na voljo za projekte programa Obzorje 2020, 99,8 % oziroma 97,3 %;

3. ugotavlja, da je najvišji prispevek Unije iz sedmega okvirnega programa za tematsko področje 7 (Promet) za Čisto nebo znašal 800 000 000 EUR in da je Unija prispevala skupaj 799 957 841 EUR; ugotavlja, da so člani industrije (vodje integriranih tehnoloških demonstratorjev in njihovi pridruženi člani) prispevali skupaj 608 983 634 EUR za projekte sedmega okvirnega programa, od tega 594 100 843 EUR potrjenih stvarnih prispevkov in 14 882 791 EUR denarnih prispevkov za tekoče stroške;

4. na podlagi poročila Računskega sodišča ugotavlja, da je bil sedmi okvirni program uradno zaključen leta 2017, stopnja izvajanja pa je bila skoraj 100 %; ugotavlja, da je skupno podjetje v letu 2019 izvedlo še izterjave v višini 1 135 068 EUR, ki so izhajale iz neporavnanih predujmov in rezultatov naknadnih revizij;

5. ugotavlja, da je Unija do konca leta 2019 od najvišjega zneska v višini 1 755 000 000 EUR prispevka Unije iz programa Obzorje 2020 v skladu z Uredbo (EU) št. 558/2014 za operativne dejavnosti programa Obzorje 2020 prispevala skupaj 1 139 704 889 EUR, poleg tega pa so zasebni člani prispevali 18 815 677 EUR v gotovini za tekoče stroške in potrdili znesek 273 851 600 EUR v stvarnih prispevkih za operativne stroške kot tudi 899 843 302 EUR v stvarnih prispevkih za dodatne dejavnosti;

6. ugotavlja, da se v skupnih podjetjih, ki prejemajo finančni prispevek zasebnih članov, uporabljajo različni postopki; poziva k uskladitvi izračuna stvarnih prispevkov v vseh skupnih podjetjih; meni, da bi skupni postopek omogočil uvedbo preglednih in učinkovitih metod vrednotenja, z njimi pa bi bilo mogoče opredeliti dejansko vrednost prispevka; poziva Računsko sodišče, naj omogoči nadzor nad revizijami neodvisnih zunanjih revizorjev; poziva tudi, naj se vzpostavi ustrezen pravni okvir, s katerim bi poskrbeli, da bo zahtevani znesek finančnega prispevka ob izteku programa dosežen; ugotavlja, da bi lahko pravni okvir vključeval zahtevo, da se zasebni prispevek poravna prej ali hkrati z ustreznim prispevkom Unije;

Razpisi za zbiranje predlogov

7. ugotavlja, da je skupno podjetje leta 2019 objavilo en razpis za zbiranje predlogov z 62 temami (razpis za zbiranje predlogov 10), prejelo 448 upravičenih predlogov za razpise za zbiranje predlogov 09 in 10 (od 450) ter ohranilo 114 predlogov; je seznanjen z globalnim portfeljem skupnega podjetja, ki obsega 574 projektov, ki so bili dodeljeni na podlagi konkurenčnih razpisov;

8. opozarja, da ima podjetje skupaj 256 ključnih partnerjev, od katerih jih je 70 pridruženih ali povezanih s tretjimi stranmi, več kot 58 pa je malih in srednjih podjetij;

9. ugotavlja, da sta bila leta 2019 uspešno izvedena dva razpisa za zbiranje predlogov: osmi razpis za zbiranje predlogov, ki je potekal marca, z 58 od 68 uspešnih tem in deveti razpis za zbiranje predlogov, ki je potekal oktobra, s 53 od 55 uspešnih tem; poleg tega ugotavlja, da je bil deseti razpis za zbiranje predlogov objavljen maja 2019 in ocenjen novembra 2019; ugotavlja, da je pri skupno desetih razpisih za zbiranje predlogov sodelovalo več kot 730 partnerjev iz 28 različnih držav in veliko malih in srednjih podjetij v smislu sodelovanja in dodeljenih nepovratnih sredstev, na voljo pa je bilo približno 505 000 000 EUR sredstev;

Uspešnost

10. ugotavlja, da skupno podjetje uporablja ključne kazalnike uspešnosti za spremljanje uspešnosti in medsektorskih vprašanj v okviru programa Obzorje 2020 ter posebne ključne kazalnike uspešnosti za skupno podjetje, kot so stopnja uspešnosti tem razpisa, izvajanje delovnega načrta in obseg naknadnih revizij;

11. poziva skupno podjetje, naj pregleda svojo komunikacijsko strategijo ter poskrbi, da bodo ustrezni deležniki seznanjeni z njenim poslanstvom, dejavnostmi in dosežki;

12. ugotavlja, da je skupno podjetje uporabilo različna orodja za spremljanje izvajanja svojega programa, in sicer četrtletna poročila integriranih tehnoloških demonstratorjev/predstavitvenih platform inovativnih zrakoplovov (ITD/IADP), usmerjevalne odbore na ravni ITD/IADP, letne preglede uspešnosti ITD/IADP in redno poročanje upravnemu odboru; poleg tega ugotavlja, da so bili od 11 ciljev, navedenih v delovnem načrtu za obdobje 2018–2019, doseženi trije, 8 jih še poteka, doseženi pa so bili vsi upravni cilji;

13. je seznanjen z mejniki, ki so jih leta 2019 dosegli demonstratorji velikih potniških zrakoplovov in z njimi povezano tehnologijo, ki določajo prehod z nespecifičnega na specifično zasnovo in s tem povezan razvoj strojne opreme; seznanjen je z rezultati, doseženimi pri dejavnostih IADP regionalnih zrakoplovov v zvezi z zelenimi konceptualnimi zrakoplovi, napredkom dveh demonstratorjev hitrih rotoplanov IADP ter znatnim napredkom pri razvoju dejavnosti za ITD osnovne konstrukcije zrakoplova, ITD motorjev in ITD sistemov, pa tudi za prečne dejavnosti okoljsko primerne zasnove (Eco-Design) in prečne dejavnosti malega zračnega prometa; ugotavlja, da se je skupno podjetje pripravilo na prvo globalno oceno svojih razvitih tehnologij; pozdravlja te dosežke, ki so prispevali k trajnostni infrastrukturi; pozdravlja prehod s proizvodnje energije iz premoga na obnovljive vire energije, ki ne bo zmanjšal le emisij toplogrednih plinov, temveč tudi onesnaženost zraka in s tem prispeval k izboljšanju zdravja;

14. ugotavlja, da je po podatkih iz poročila Računskega sodišča stopnja izvajanja v zvezi z razpisnimi postopki za dejavnosti, dodeljene skupnemu podjetju, v okviru programa Obzorje 2020 ob koncu leta 2019 znašala 89 %;

15. opozarja na bistveno vlogo skupnega podjetja pri zagotavljanju neto pospeševanja zelenih tehnologij, namenjenih zmanjšanju emisij CO_2 in ravni hrupa, ki ga povzročajo zrakoplovi; meni, da bo imel njegov naslednik, čisto letalstvo, pomembno vlogo pri vključevanju letalskega sektorja v evropski zeleni dogovor;

16. poziva Komisijo, naj zagotovi, da bo prihodnji program dejavnosti skupnega podjetja spoštoval zahteve in cilje, ki jih določa pravo Unije na področju blažitve podnebnih sprememb in digitalizacije, ter upošteval strategije na tem področju, ki sta jih pripravili Komisija in industrija;

17. poziva Komisijo in Računsko sodišče, naj pripravita poglobljeno metodo za spremljanje uspešnosti, da bi ocenila dodano vrednost skupnega podjetja, v oceno pa naj vključita socialni učinek, vpliv na zaposlovanje in učinek za trg; meni, da bi bilo treba rezultate ocene uporabiti za prihodnje financiranje ali prerazporeditev sredstev Unije;

18. meni, da je treba vprašanje pravic intelektualne lastnine obravnavati v vseh pogodbah, ki lahko privedejo do predvidenega cilja ali rezultata izvajanja, opozarja, da so pravice intelektualne lastnine namenjene zaščiti pravic posameznih ustvarjalcev, prav tako pa posredovati podrobnosti o tem, kako se bodo te pravice uporabljale v prihodnosti; ugotavlja, da bi morali biti glede na to, da se dejavnost financira tudi z javnimi sredstvi, rezultati pregledni in dostopni javnosti, prav tako pa bi morali po potrebi izpolnjevati posebne zahteve, na primer v zvezi z interoperabilnostjo; poziva Komisijo, naj predlaga pravni okvir za pravice intelektualne lastnine in njihovo izvajanje na trgu, ki bo zajemal posebne zahteve in razdelitev dobička;

19. ugotavlja, da v letnem poročilu o dejavnostih skupnega podjetja za leto 2019 ključni kazalniki uspešnosti glede uravnotežene zastopanosti spolov v letih 2018 in 2019 kažejo, da je stopnja udeležbe žensk nekoliko povišana, vendar je kljub temu precej nizka: ženske predstavljajo 30 % udeležencev programa, 16 % koordinatorjev programov ter od 9 % do 25 % svetovalcev in strokovnjakov, ki izvajajo ocenjevanja in analize ter delajo v znanstvenem odboru; priporoča, da si je treba nenehno prizadevati za povečanje udeležbe žensk v programu;

Osebje in javna naročila

20. ugotavlja, da je bilo 31. decembra 2019 zasedenih 34 od 36 odobrenih delovnih mest za začasne uslužbence ter da je v letu 2019 v skladu s kadrovskim načrtom za skupno podjetje delalo šest pogodbenih uslužbencev in dva napotena nacionalna strokovnjaka;

21. ugotavlja, da je skupno podjetje leta 2019 začelo izvajati postopek zaposlovanja za šest delovnih mest; ugotavlja tudi, da se skupno podjetje poleg zakonsko določenih delovnih mest zanaša na zunanje izvajalce storitev, pet agencijskih delavcev in enega pripravnika, da bi zagotovilo dodatno podporo za operacije;

22. ugotavlja, da je upravni odbor leta 2019 sprejel novo organizacijsko strukturo, pri čemer pravna in komunikacijska služba neposredno poročata izvršnemu direktorju; poleg tega se zaveda, da je novi izvršni direktor začel delati 1. februarja 2019; ugotavlja tudi, da je skupno podjetje v začetku leta 2019 začelo uporabljati sistem Sysper2, sistem Komisije za upravljanje človeških virov;

23. ugotavlja, da je skupno podjetje v letu 2019 nadaljevalo polno izvajanje obsežne okvirne pogodbe za komuniciranje za štiri različne sklope komunikacij, ki potekajo v obdobju 2018–2021, ter podpisalo pogodbe za pomembne projekte IKT in okvirne pogodbe za različne storitve IKT;

Notranja kontrola

24. na podlagi poročila Računskega sodišča ugotavlja, da je skupno podjetje vzpostavilo zanesljive postopke predhodne kontrole na podlagi finančnih in operativnih pregledov dokumentacije ter da je zavezano izvajanju novega okvira notranje kontrole Komisije na podlagi 17 načel notranje kontrole; ugotavlja, da je skupno podjetje do konca leta 2019 že pripravilo ključne kontrolne kazalnike za vsa načela kontrole, da bi ocenilo učinkovitost svojih kontrolnih dejavnosti in odkrilo slabosti pri kontrolah;

25. ugotavlja, da je skupno podjetje novembra 2019 začelo pisni postopek za odobritev revidiranih finančnih pravil v skladu s priporočili Komisije in da jih je sprejelo januarja 2020;

26. na podlagi poročila Računskega sodišča ugotavlja, da je za plačila iz programa Obzorje 2020 skupna revizijska služba Komisije odgovorna za naknadne revizije in da je na podlagi rezultatov naknadnih revizij, ki so bili na voljo ob koncu leta 2019, skupno podjetje poročalo o reprezentativni stopnji napake v višini 1,30 % in stopnji preostale napake v višini 0,92 % za projekte programa Obzorje 2020 (obračuni in končna plačila); poleg tega je seznanjen s predlogom Komisije za uredbo o programu Obzorje 2020, v skladu s katerim je za porabo sredstev za raziskave pri programu Obzorje 2020 končni cilj, da se stopnja preostalih napak ob zaključku programov, potem ko bo upoštevan finančni učinek vseh revizij, popravnih ukrepov in ukrepov izterjave, čim bolj približa 2 %;

27. ugotavlja, da je Računsko sodišče leta 2019 med kontrolo operativnih plačil revidiralo naključno vzorčena plačila iz programa Obzorje 2020, izvršena na ravni končnih upravičencev, da bi potrdilo stopnje napak iz naknadnih revizij, ter da so bile s temi podrobnimi revizijami razkrite sistemske napake, povezane s prijavljenimi stroški dela, pri čemer so glavni viri napak uporaba individualnih efektivnih ur in uporaba cen na enoto, vključno z ocenjenimi elementi, ki so znatno odstopali od dejanskih cen na enoto; poleg tega ugotavlja, da ti rezultati kažejo na povečano tveganje napake za skupno podjetje zaradi velikega števila zasebnih članov in sodelujočih povezanih podjetij, ki izvajajo projekte skupnega podjetja v okviru programa Obzorje 2020; poziva skupno podjetje, naj v zvezi s tem poroča organu za podelitev razrešnice;

28. ugotavlja, da je skupno podjetje zajeto v skupni strategiji za boj proti goljufijam Obzorje 2020, ki jo usklajuje Komisija; poleg tega ugotavlja, da je skupno podjetje v letu 2019 sprejelo nadaljnje ukrepe v zvezi z dvema primeroma domnevnih goljufij, ki sta bila leta 2018 priglašena Evropskemu uradu za boj proti goljufijam in v zvezi s katerima je ta urad začel preiskave, ki še vedno potekajo; poleg tega ugotavlja, da je bil primer morebitnega goljufivega ravnanja upravičenca, ki je vplival na nepovratna sredstva skupnega podjetja iz sedmega okvirnega programa, zaključen brez finančnih posledic in izgub; potrjuje, da v letu 2019 Evropskemu uradu za boj proti goljufijam ni bil prijavljen noben nov primer in da je skupno podjetje začelo pripravljati strategijo za boj proti goljufijam v zvezi z notranjimi postopki in specifičnim proračunom, ki ni zajet v skupni strategiji za boj proti goljufijam; poziva skupno podjetje, naj v zvezi s tem poroča organu za podelitev razrešnice;

Notranja revizija

29. ugotavlja, da je skupno podjetje maja 2019 prejelo nov strateški revizijski načrt službe za notranjo revizijo za obdobje 2019–2021, v katerem so bili izbrani tri potencialni revizijski subjekti z znatnim tveganjem, ki zajemajo operativne procese (upravljanje nepovratnih sredstev), izvajanje novih načel notranje kontrole in nova pravila za varstvo podatkov; poleg tega ugotavlja, da se je prva revizija v okviru novega načrtovanja, ki je zadevala izvajanje sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev, začela novembra 2019; ugotavlja tudi, da je skupno podjetje dobilo več priporočil, od katerih sta dve zelo pomembni, ki izhajata iz prejšnje revizije, še vedno nerešeni; poziva skupno podjetje, naj organu za podelitev razrešnice poroča o novostih v zvezi s tem;

30. ugotavlja, da je notranja revizorka upravnemu odboru potrdila svojo organizacijsko neodvisnost v skladu s standardi IIA, čeprav je opozorila na morebitno pomanjkanje objektivnosti pri revizijah zanesljivosti.